

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра іноземної філології та перекладу

СИЛАБУС

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ /
PSYCHOLINGUISTIC ASPECTS OF TRANSLATION

Інформація про викладача	
Викладач	Нечипоренко Віолета
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент
Адреса кафедри	вул. Театральна, 21, ауд.14
Контактний телефон	55-04-21
E-mail:	v.nechyporenko@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Магістр
Навчальний рік	2025/2026
Анотація курсу	<p>Головною метою вивчення курсу «Психолінгвістичні аспекти перекладу» є формування всебічно розвинутої особистості, висококультурного фахівця-перекладача. Загальною тенденцією сучасного лінгвістичного пізнання є рух до центру всіх систем – до людини. Гуманізація мовознавства, поворот до мовної особистості як медіума для проникнення у мову, занурену у життя, зумовили перехід традиційних та нових лінгвістичних курсів на якісно новий науково-пізнавальний рівень. Продуктування та сприйняття тексту під час комунікативної взаємодії виступають двома найважливішими проблемами психолінгвістики. Психолінгвістичний підхід до перекладу набуває антропоцентричного забарвлення, позаяк когнітивно-інтелектуальним й емоційно-конотативним аспектам особистості перекладача, механізмам його мислення та мовленнєвих стратегій, визначенню його посередницького статусу в іжмовній і міжкультурній комунікації відведено центральну роль. Тому цей підхід вигідно різниться на тлі лінгвістичного передусім тим, що закладені в ньому принципи перекладу ґрунтуються на пошуку схожостей, а не відмінностей між в(и)хідною та цільовою мовами, спільних перекладацьких стратегій, характерних для всіх або більшості перекладачів.</p> <p>Мета курсу «Психолінгвістичні аспекти перекладу» полягає у систематизації знань про специфіку психолінгвістичного підходу до аналізу мовних явищ та аналізі проблем продуктування,</p>

	сприймання, розуміння мовлення, вивченні психолінгвістичної моделі перекладу як виду мовленнєво-мисленнєвої діяльності перекладача. Також курс має на меті познайомити здобувачів вищої освіти з історією виникнення психолінгвістики, головними її напрямками, методами психолінгвістичних досліджень.
Мова викладання	Українська, англійська
Результати навчання	<p>Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.</p> <p>Цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.</p> <p>Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.</p> <p>Володіти системою професійних мовознавчих та перекладознавчих метаодиноць, правильно використовувати їх у професійному середовищі.</p> <p>Оперувати основними поняттями когнітології для розуміння когнітивних процесів у свідомості людей, що забезпечують оперативне мислення та пізнання світу із встановленням основних моделей свідомості.</p> <p>Встановлювати взаємозв'язки мови і мислення, визначати вплив мови на психічний розвиток людини.</p>

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
Тема 1. Сучасна психолінгвістика як наука	10	2	2	6	В, УД, УО, ТД	5
Тема 2. Історія виникнення і становлення психолінгвістики як науки	10	2	2	6	ПЗ, П, УО	5
Тема 3. Психолінгвістичні моделі продукування мовлення	10	2	2	6	В, УО, ПР	5
Тема 4. Психолінгвістичні моделі сприйняття мовлення	10	2	2	6	Д, ПЗ, Т	5
Тема 5. Білінгвізм як проблема психолінгвістики	10	4	4	2	К, РМГ, Д, П, УД, КТ	10
Тема 6. Стратегії оволодіння і користування другою	10	2	2	6	В, УД, К	5

мовою						
Тема 7. Особливості психолінгвістичного підходу до проблем перекладу	10	2	2	6	П, УО, ПЗ	5
Тема 8. Сучасні психолінгвістичні концепції перекладу	10	2	2	6	ТД, В, УД, КТ	5
Тема 9. Перекладач як мовна особистість	10	2	2	6	П, Д, УО	5
Тема 10. Міжкультурна (етнопсихолінгвістична) складова перекладацької компетенції	10	4	4	2	К, РМГ, П, ПЗ, УД, КТ	10
Тема 11. Психолінгвістичні витоки універсалій у перекладі	10	2	2	6	В, Д, ПЗ	5
Тема 12. Теорія машинного перекладу	10	2	2	6	ТД, В, К, Т	5
Тема 13. Психолінгвістичні аспекти тексту як об'єкта перекладацької діяльності	10	2	2	6	Д, В, УО, ТД	5
Тема 14. Психолінгвістичні критерії адекватності перекладу	10	2	2	6	ПЗ, УД, КТ	5
Тема 15. Експериментальні дослідження психолінгвістичних проблем перекладу	10	2	2	6	ПР, В, Т	5
Індивідуальне завдання	30			30	ІЗ	15
Разом	180/6	34	34	112		100

Підсумковий контроль-екзамен

Поточний контроль / критерії оцінювання	<p>Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:</p> <p>В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал УД – участь у дискусії – 2 бали КТ – комп'ютерне тестування – 1 бал Т – тестування – 1 бал К – кейс-стаді – 2 бали РМГ – робота в малих групах – 1 бал Д – доповідь – 2 бали П – презентація – 2 бали ПР – проєкт – 3 бали УО – усне опитування – 1 бал ПЗ – письмові завдання – 2 бали ТД – термінологічний диктант – 1 бал ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів як сума балів за виконання таких видів завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ курси на платформі Prometheus або на інших сервісах – 5 балів; ▪ участь у наукових заходах – 10 балів; ▪ складання ментальної карти до теми – 5 балів; ▪ есе – 3 бали; ▪ складання тематичного словника – 2 бали. <p>Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну)</p>
---	---

	за семестр – 100 балів.
Основні літературні та інформаційні джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Засекін С.В. Психолінгвістичні аспекти перекладу. Луцьк : ВІЕМ, 2006. 2. Засекін С.В. Психолінгвістичні універсалії перекладу художнього тексту : монографія. Луцьк : Волин. нац ун-т імені Лесі Українки, 2012. 3. Засекіна Л.В., Засекін С.В. Вступ до психолінгвістики. Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2002. 4. Савінова Н. В. Психолінгвістика: Навчально-методичний посібник. Миколаїв: Видавець Торубара В. В., 2020. 92 с. 5. Психолінгвістичні аспекти перекладу : опорний конспект лекцій / Уклад. Вуколова В.О. Вінниця, 2016.
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація навчального процесу відбувається відповідно до положення «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти». Відвідування практичних занять є обов'язковим. Вивчення кожної теми закінчується тестуванням чи усним опитуванням. Позааудиторна робота перевіряється протягом семестру після узгодження її обсягу.
Відпрацювання пропусків занять	Здобувачі вищої освіти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються в системі Moodle через виконання закритих та відкритих тестів та з обов'язковим наданням протоколу відпрацювання.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль-екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	Дотримання політики академічної доброчесності є обов'язковою відповідно до положення «Про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти».
Інші складові політики компонента	Врегулювання конфліктних ситуацій відбувається згідно Положення ВТЕІ про врегулювання конфліктних ситуацій.

Затверджено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу (протокол № 13 від 23.12.2024).

Науково-педагогічний працівник

Віолета НЕЧИПОРЕНКО

Завідувач кафедри

Наталя ІВАНИЦЬКА